OBEC LIMBACH
Ul. SNP 55, 900 91 LIMBACH
Tel.č. 033/6477 221, 6477 242, 6400 669

Vaša značka:
Naša značka: 36/R/ 2024 **Vybavuje:** Hlavný kontrolór Limbach, 4.12.2024

VEC: Stanovisko k návrhu rozpočtu obce Limbach na rok 2025.

V zmysle zákona č. 369/1990 Z.z. (Zákon o obecnom zriadení) §18f ods. 1 písm. c) „Hlavný kontrolór vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu obce a záverečného účtu obce pred ich schválením v Obecnom zastupiteľstve.“, predkladám stanovisko k zverejnenému návrhu rozpočtu obce Limbach na rok 2025.

Východiska spracovania odborného stanoviska.

Pri spracovaní odborného stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu viacročného rozpočtu obce na roky 2026 – 2027 a návrhu rozpočtu obce na rok 2025 (ďalej len „návrh rozpočtu“) z viacerých hľadísk:

- **Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu**
- **Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce**
- **Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu**

Zákonnosť predloženého návrhu.

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia zákonov:

- č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z. n. p.
- č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. , na základe ktorého v súlade s § 2 a § 7c) predmetného zákona výnos dane z príjmov fyzických osôb je v príslušnom rozpočtovom roku príjmom rozpočtov obcí vo výške 55,1 %.
- č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z. n. p. a ostatné súvisiace právne normy.
- Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v z. n. p.

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. a zákona č.

583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.

- ostatných súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s platnými všeobecnými záväznými nariadeniami obce (VZN), ktorými sú upravené povinnosti daňového a poplatkového charakteru. (VZN o dani z nehnuteľnosti, o dani za psa, o poplatku za miestny rozvoj, dani za ubytovanie, o dani za nevýherné hracie automaty, o dani za predajné automaty, o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady).

Dodržanie informačných povinností obce.

Návrh rozpočtu bol zverejnený v obci obvyklým spôsobom, ako aj na webovej stránke v zákonom stanovenej lehote, t.j. minimálne 15 dní pred schválením, v súlade s § 9 ods.2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. Návrh rozpočtu bol zverejnený 25 a 26.11.2024, ktorý bol pripomienkovaný a záleží od obecného zastupiteľstva ako sa s danými pripomienkami vysporiada.

Metodická správnosť predloženého návrhu.

Návrh rozpočtu je spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Metodickým usmernením Ministerstva financií MF/010175/2004-42 zo dňa 8.12. 2004 v z. n. p. a Opatrením MF/10211/2012-421, ktorými sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v z.n.p., ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Základná charakteristika návrhu rozpočtu.

Predložený návrh rozpočtu, je nielen na nadchádzajúci rok, ale aj na roky 2026 a 2027, pričom rozpočet na roky 2026 a 2027 nie je záväzný. Systém návrhu rozpočtu na tri roky pomáha dlhodobo riešiť plán príjmov a výdavkov v obci. Taktiež rieši v rámci jeho pôsobnosti zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov.

PRÍJMY

Návrh rozpočtu na rok 2025 počíta v celkovej príjmovej časti rozpočtu celkovo so sumou 4.223.744 EUR čo je nárast oproti prepokladanému rozpočtu na rok 2024. Rozpočet v príjmovej časti rozpočtu v zmysle zákona rozdelený na:
- bežné príjmy vo výške 2.686.229,- EUR, kde je nárast oproti prepokladanému rozpočtu roku 2024
- kapitálové príjmy vo výške 1.004.815,- EUR, kde je to znova nárast oproti prepokladanému rozpočtu roku 2024
- finančné operácie vo výške 430.000,- EUR, kde je to opäť nárast oproti prepokladanému rozpočtu roku 2024

OBEC LIMBACH
Ul. SNP 55, 900 91 LIMBACH
Tel.č. 033/6477 221, 6477 242, 6400 669

V bežných príjmoch sa očakáva príjem v týchto najvýznamnejších položkách:
1, DAŇOVÉ PRÍJMY
- podielové dane o 1.141.122,- EUR kde je významný pokles oproti tomuto roku
- daň z pozemkov 11.000,- EUR
- daň zo stavieb 145.100,- EUR
- poplatok za zber, prepravu a likvidáciu odpadu 160.000,- EUR
- poplatok za rozvoj o 15.200,- EUR

V kapitolách týkajúcich sa občanov ostávajú dane a poplatok za zber, prepravu a likvidáciu odpadu na rovnakej úrovni ako minulý rok. Legislatívne zmeny prinesú od 1.1. 2022 nárast nákladov za skládkovanie a taktiež sa odzrkadlila inflácia pri zbere a odvoze odpadov. V ostatných kapitolách príjmovej časti bežného rozpočtu prevládajú približne rovnaké sumy ako v predchádzajúcom rozpočte.

V príjmových finančných operáciách je v návrhu rozpočtu 430.000,- EUR.

V kapitálovom príjmovom rozpočte sa počíta s príjmom z dotácií vo výške 1.004.815,- EUR.

V ostatných položkách pretrváva rovnaký alebo mierne navýšený plánovaný predpoklad. Obec bude musieť v priebehu roka pripraviť formou návrhov VZN také zmeny, ktoré vyplývajú z legislatívnych zmien na úrovni štátu, nakoľko je zatiaľ jasný iba obrovský predpoklad výpadku príjmov na podielových daniach zo 70 percent na 55,1 percent poprípade iný vzorec výpočtu z výnosov z daní. Dane z príjmov a úprava tejto položky môže byť doplnená iba nárastom počtu obyvateľov resp. prihlásením sa trvalému pobytu alebo zlepšenou kontrolou vymeriavania a výberu daní. Taktiež sa zásadným spôsobom mení financovanie školstva a to hlavne v škôlkach, ŠKD atď. Očakávam bezproblémové plnenie bežnej príjmovej časti vo výške celkom 2.686.229,- EUR a čo sa týka ostatných príjmových častí rozpočtu bude rozhodujúcim faktorom postup štátu pri realizácií vyhlasovaní výziev v jednotlivých programoch fondov či EÚ alebo iných.

VÝDAJE

Návrh rozpočtu na rok 2025 počíta v celkovej výdajovej časti rozpočtu celkovo so sumou 4.221.575,- EUR čo je nárast, oproti schválenému rozpočtu na rok 2024.
Rozpočet je vo výdajovej časti rozpočtu v zmysle zákona rozdelený na:
- bežné výdaje vo výške 2.411.575,- EUR, kde je pokles oproti roku 2024
- kapitálové výdaje vo výške 1.610.000,- EUR, kde je nárast oproti roku 2024
- finančné operácie sú vo výške 200.000,- EUR

V bežných výdajoch je rovnaký alebo zvýšený výdaj a oproti predchádzajúcemu rozpočtu predstavujú zmeny napr. položky:

- v programe 1 chod celého úradu a poskytovanie služieb rovnaký výdaj vo výške 604.619,- EUR

- v programe 3 - poplatok za zber, prepravu a likvidáciu odpadu rovnaký výdaj vo výške 170.000,- EUR
- v programe 6 – vzdelávanie kde je nárast na **1.212.995,- EUR**

V ostatných programoch ostávajú výdavky na približne rovnakej alebo nižšej úrovni ako v roku 2024. Rozdiel bežných príjmov a výdavkov je kladný vo výške 377.354,- EUR. Najzásadnejšia zmena v rozpočte je zásadná zmena financovania školstva ako samostatnej rozpočtovej organizácie a to Základnej školy a aj škôlky

Vo výdajových finančných operáciách je plánovaná suma 200.000,- EUR a v príjmoch 430.000,- EUR čo znamená vo výsledkoch finančných operácií + 230.000,- EUR.

V kapitálových výdajoch je celkovo 1.610.00 EUR, ktoré sú plánované na doriešenie kanalizácie v niektorých častiach obce, projektové dokumentácie, rekonštrukcie ciest, a obnova strechy obecného úradu, zmodernizovanie škôlky, kabíny v športovom areáli, **Rozdiel príjmov a výdavkov v kapitálovom rozpočte je vo výške 605.185,- EUR.**

Zvýšené budú náklady z dôvodu aj legislatívnych zmien na činnosť samosprávy, prenesený výkon štátnej správy, náklady na energie, služby, šport a voľný čas, dofinancovanie školských zariadení, kultúru, a životné prostredie, ktoré vyplývajú zo súčasnej situácie ako aj na základe novelizácií zákonov a iných predpisov týkajúcich okrem iného aj napr. zabezpečenia kybernetickej bezpečnosti, riešenia odpadu, úpravu miezd vo verejnej správe a ktoré ešte neboli v rozpočte cítiť počas roku 2024.

Rozpočet myslí na skvalitnenie života občanov obce, ale je nutné opätovne vykonať audit všetkých doteraz platných VZN ako aj interných smerníc a pripraviť ich novelizácie, prípadne pripraviť úplne nové, ktoré by akceptovali a reagovali ako na rozvoj obce tak aj potreby občanov obce a boli jednoduchšie a zrozumiteľnejšie. Práve prostredníctvom úpravy legislatívy na miestnej úrovni je možné vytvoriť zákonný rámec na úpravy rozpočtu obce. Je množstvo podnetov od občanov na komplexné riešenia v oblasti: vytvorenie podmienok na realizáciu systému zberu odpadov, doriešenia kvality a funkčnosti verejného osvetlenia, statickej a dynamickej dopravy v obci a riešením vyhradených parkovacích zón pre vlastníkov nehnuteľností ako aj prípadným zmenením organizácie dopravy niektorých ulíc a zamedzením parkovania ďalších určitých typov motorových vozidiel, ktoré mnohé stoja na uliciach alebo pozemkoch dlhšie časové obdobia bez pohnutia. Nezanedbateľným problémom v obci je stále kvalita ciest a chodníkov, ktorá sa v niektorých častiach obce začala riešiť a je potrebné v nej pokračovať. Obec má vo svojom pláne zapojiť sa do možnej vyhlásenej výzvy na realizáciu a poskytovanie služieb v oblasti odpadového hospodárstva ako aj zaviesť nový a hlavne adresnejší a efektívnejší, systém zberu, odvozu a likvidácie odpadu. Je nevyhnutné angažovať sa vo vypísaní novej verejnej súťaže na zber a likvidáciu odpadu v spolupráci s inými mestami, obcami alebo združeniami miest a obcí, nakoľko sa začína prejavovať monopol v oblasti odpadového hospodárstva. Síce nové legislatívne zmeny prinášajú pre spoločnosti, ktoré podnikajú v oblasti odpadového hospodárstva mnohé zmeny a počíta sa výraznou zmenou systému zberu a odvozu komunálneho odpadu ale stále nie je doriešená možnosť zvýšenia konkurenčného prostredia a tým aj tlak na cenu poskytovaných služieb pre mestá a obce. Samostatnou kapitolou je doriešenie kapacity spracovania odpadových vôd v ČOV, ktorá musí prejsť zásadnou a nevyhnutnou revitalizáciou ale je na

pokraji kapacity a je taktiež nutné doriešiť kontrolu odvádzania dažďovej vody, nakoľko kontroly z mojej strany ako hlavného kontrolóra opätovne preukazujú hlavne v období dažďov niekoľko násobné prekročenie prítoku na vstupe do ČOV.

Z hľadiska zvýšenia bezpečnosti obyvateľov obce navrhujem v spolupráci s BSK a OSC pripraviť riešenia na zvýšenie dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky na hlavnej ceste do obce ako aj na prístupových komunikáciách k tejto ceste. Ohľadom ochrany majetku mesta, občanov by som navrhoval ďalšie významnejšie rozširovanie pevného kamerového systému ako aj napr. variabilných fotopascí vzhľadom k množiacim sa krádežiam ako aj narúšaniam verejného poriadku a hlavne nelegálnym skládkam v katastrálnom území obce, ktorý by napomáhal pri odhaľovaní protispoločenskej činnosti a znižovaniu nákladov obce na ich riešenie a odstraňovanie.

Je ešte veľa priorít, ktoré v programovom rozpočte na nasledujúce roky chýbajú a osobne predpokladám, že navrhovaný rozpočet budú poslanci obecného zastupiteľstva počas roka meniť prijatými rozpočtovými opatreniami a zmenami rozpočtu aj podľa toho ako budú napr. vyhlasované výzvy v rámci jednotlivých operačných programov.

Navrhovaný rozpočet obce na rok 2025 je prebytkový, čím je splnená jedna zo základných podmienok vyplývajúca z § 10 odst.7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a zároveň možno konštatovať že rozpočet bol predložený správne a obsahuje rok 2022,2023,2024, plnenie v roku 2024, a návrhy rozpočtu 2025,2026,2027.

Celkový rozpočet obce je prebytkový, keď celkové príjmy sú plánované vo výške 4.223.744,- EUR a celkové výdavky obce predstavujú sumu 4.221.575,- EUR a prebytok je plánovaný na sumu 2.169,- EUR

Záver.

Návrh rozpočtu je vypracovaný v súlade so zákonom 523/2004 Z.z. (Zákon o rozpočtových pravidlách vo verejnej správe), so zákonom 583/2004 Z.z. (Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy), a ústavným zákonom č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti. Návrh rozpočtu je vypracovaný na tri roky, pričom príjmy a výdavky rokov 2026 a 2027 nie sú záväzné. V zmysle zákona 583/2004 § 10 ods. 7 je návrh rozpočtu prebytkový.

Poslancom Obecného zastupiteľstva odporúčam predkladaný návrh rozpočtu schváliť.

Ján Polák
hlavný kontrolór